

Sygn. akt V Ga 98/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie Wydział V Gospodarczy w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Zofia Wolna**

Sędziowie: SSO Andrzej Znak (spr.), SSO Zdzisław Bojanowski

Protokolant: Agnieszka Wójcik

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2015 roku w Częstochowie na rozprawie

sprawy z powództwa Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty we W. reprezentowany przez (...) Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółkę Akcyjną we W.

przeciwko S. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego S. M.

od wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 20 marca 2015 roku

sygn. akt VIII GC 1219/14

1. oddała apelację prostując oznaczenie strony powodowej w zaskarżonym wyroku w ten sposób, że po słowach we W. winien być dodany zapis „reprezentowany przez (...) Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółkę Akcyjną we W.”;
2. nie obciąża pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego.

V Ga 98/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 marca 2015 roku Sąd Rejonowy w Częstochowie w sprawie VIII GC 1219/14 z powództwa Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty we W. przeciwko S. M. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 35.361,94 zł wraz z ustawowymi odsetkami szczegółowo opisanymi w wyroku i orzekł o kosztach procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 24 grudnia 2008 r. pomiędzy Bankiem (...) S.A. z siedzibą we W. a pozwanym S. M. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Firma Handlowo - (...) z siedzibą: (...)-(...) K., W., ul. (...) na podstawie wpisu do Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy K. pod numerem 136, została zawarta umowa o kredyt w rachunku bieżącym nr (...), w której Bank udzielił pozwanemu kredytowi do wysokości 40 000,00 zł. Kredyt miał być spłacony do dnia 23.12.2009r., a w wypadku nie wywiązania się kredytobiorcy z terminowej spłaty kredytu, przewidziano w Paragrafie 3.05. umowy oprocentowanie kredytu przeterminowanego i płatność odsetek.

Dodatkowo w dniu zawarcia umowy kredytowej pozwany złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji bankowej, jego żona M. M. podpisała oświadczenie o zgodzie na zaciągnięcie kredytu na warunkach określonych w umowie oraz obydwójce podpisali deklaracje poręczenia wekslowego.

Ponieważ pozwany nie spłacał kredytu w dniu 19 marca 2010 r., Bank (...) S.A. wystawił wobec pozwanego i jego żony bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), zgodnie z którym wysokość zobowiązania wynosiła:

1. należność główna w kwocie 41 627,83 zł, na którą składały się: kapitał w kwocie 40 000,00 zł oraz odsetki umowne w kwocie 1 627,83 zł (liczone za okres od dnia 01.12.2009 do dnia 11.03.2010)
2. kwota odsetek karnych: 119,00 zł (liczone za okres od dnia 12.03.2010 do dnia 18.03.2010)
3. kwota kosztów i upomnień: 57,50 zł.

W dniu 10.06.2010r. Bank (...) pismem nr (...) wniósł do Sądu Rejonowego w Częstochowie wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu z dnia 19 marca 2010 r. Postanowieniem z dnia 1 lipca 2010 r. Sąd Rejonowy w Częstochowie w sprawie o sygn. akt XV Co 8185/10 nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) z dnia 19 marca 2010 r.

Na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 19 marca 2010 r. opatrzonego klauzulą wykonalności Bank (...) S.A. wnioskiem nr (...)/(...)/UK/26/2/2010 z dnia 2 września 2010 r., wniósł do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Częstochowie Z. R. o wszczęcie egzekucji w stosunku do pozwanego i jego żony. Na wniosek wierzyciela postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2013 r., sygn. akt Km 713/10 Komornik Sądowy Z. R. umorzył postępowanie egzekucyjne, przy czym obciążył dłużników M. M. i S. M. kosztami postępowania egzekucyjnego ustalonymi na kwotę 4 318,58 zł.

Na dzień 15 maja 2013 r. wysokość zobowiązania pozwanego względem Banku (...) S.A. wynosiło 36 527,31 zł.

W dniu 25 czerwca 2013 r. pomiędzy Bankiem (...) S.A. z/s we W. a Prokura Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym, zawarto umowę sprzedaży wierzytelności na mocy której Bank sprzedał na rzecz powoda wierzytelności z tytułu należności głównej, a w przypadku kiedy należność główna nie istnieje, przedmiotem sprzedaży są roszczenia o zaległe odsetki, kary umowne i zwrot kosztów i opłat związane z należnością główną.

Zawiadomieniem z dnia 29 lipca 2013 r. (...) Bank (...) S.A., poinformował pozwanego o sprzedaży przysługującej mu wierzytelności na rzecz Prokura Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym, ul. (...), (...)-(...) W.. Równocześnie powód zawiadomieniem o przelewie wierzytelności nr (...) z dnia 29 lipca 2013r. zawiadomił pozwanego o przelewie wierzytelności i wezwał pozwanego do spłaty zadłużenia lub zawarcia porozumienia o spłacie długu.

Ponieważ spłata wierzytelności nie następowała, powiadomieniem z dnia 12 marca 2014 r. wezwał pozwanego do dobrowolnego uregulowania zobowiązania podając, iż jego wysokość wynosi 34 651,94 zł przy czym płatności należy dokonać nie później niż do 21.03.2014r. na nr konta: (...).

Sąd Rejonowy wskazał, że strona powodowa dostarczyła do Sądu dokumenty potwierdzające jej roszczenia. Pozwany natomiast, nie kwestionował żadnego dokumentu, i przyznał, że żądania powoda są uzasadnione. Pozwany zobowiązany był do spłaty wierzytelności kredytowej wraz z odsetkami za zwłokę. Jest niewątpliwe, że roszczenie o zapłatę odsetek za opóźnienie ma względem roszczenia zasadniczego charakter akcesoryjny. Jako akcesorium roszczenia zasadniczego nie może przeto powstać samoistnie, to jest bez obowiązku zapłaty należności głównej. W przedmiotowej sprawie, z punktu widzenia analizowanego zagadnienia najistotniejsze znaczenie ma właśnie owa akcesoryjność roszczenia odsetkowego. Konsekwencją natomiast ubocznego charakteru odsetek jest zaś m.in. ich

ściśle powiązanie ze świadczeniem zasadniczym. Związanie obowiązku płacenia odsetek z obowiązkiem zapłaty długu głównego decyduje, że na ogół odsetki dzielą los długu głównego.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynikało, że w tym konkretnym przypadku brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania że powodowi nie należą się odsetki za opóźnienie od dnia wymagalności roszczenia.

W ocenie Sądu, nie ma racji również pozwany podnosząc zarzut przedawnienia wierzytelności. Zgodnie bowiem z art. 118 k.c. termin przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi trzy lata. Natomiast art. 123 § 1 pkt 2 stanowi wprost, że bieg przedawnienia zostaje przerwany, poprzez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje. Po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego, nie ulega wątpliwości, że w poprzednich latach pozwany wielokrotnie uznawał swoje zobowiązania, nie podejmując żadnych działań w stosunku do wierzyciela ani nie składając protestu. I tak przerwanie biegu przedawnienia nastąpiło z chwilą wystawienia przez Bank (...) bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 19.03.2010r. Kolejne przerwanie biegu przedawnienia nastąpiło w dniu 1 lipca 2010r., kiedy Sąd Rejonowy w Częstochowie w sprawie o sygn. akt. XV Co 8185/10 nadał powyższemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności. Następnie bieg przedawnienia roszczenia przerwało postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Częstochowie Z. R. w sprawie o sygn. akt. Km 713/10 z dnia 22.08.2013r. o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, a ostatnim jest zawiadomienie o cesji wierzytelności z dnia 25.06.2013r. O wszystkich tych postępowaniach pozwany był powiadomiony, a nie wnosząc zastrzeżeń, uznawał swój dług, skutecznie przerywając bieg przedawnienia.

Wobec powyższych rozważań Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w całości.

Od powyższego wyroku apelację wniósł pozwany S. M. zarzucając Sądowi Rejonowemu:

- naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj. art. 217§ 2 k.p.c. w związku z art. 207§ 6 k.p.c. poprzez dopuszczenie dowodów z dokumentów zawartych w załączeniu pisma powoda z dnia 22 grudnia 2014r., w postaci umowy o kredyt w rachunku bieżącym nr (...) bankowego tytułu wykonawczego z dnia 19 marca 2010r., nr (...), wniosku o nadanie klauzuli wykonalności z dnia 09.06.2010r., postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 1 lipca 2010r., sygn. akt XV Co 8185/10, wniosku o wszczęcie egzekucji z dnia 02.09.2010r., postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Z. R. z dnia 22 sierpnia 2013r., sygn. akt KM 713/10, wyciągu z ksiąg rachunkowych banku na dzień 15 maja 2013r., nr 552170771 zawiadomienia o przelewie wierzytelności z dnia 29 lipca 2013r., na okoliczność istnienia, wysokości, wymagalności oraz przerwania biegu przedawnienia roszczenia, w sytuacji gdy powód nie uprawdopodobnił, iż nie ponosi winy za niezgłoszenie w/w dokumentów we właściwym czasie (pozwie) a co z tego wynika, iż powołane dokumenty zostały „sprekludowane”;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wyprowadzenie z materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających i przyjęcie, iż wystawienie bankowego tytułu wykonawczego (bankowy tytuł egzekucyjny zaopatrzone w klauzulę wykonalności) stanowi zadość wymaganiom określonym w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i przerywa bieg przedawnienia;

- naruszenie art. 123 § 1 pkt 2 k.c. poprzez jego zastosowanie, w sytuacji, gdzie pozwany nigdy nie uznał powództwa.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za obie instancje, zaś w przypadku nieuwzględnienia stanowiska pozwanego w toku postępowania odwoławczego, nieobciążanie pozwanego kosztami procesu..

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego nie jest zasadna i jako taka nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy, ponieważ ustalenia te znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, które to dowody Sąd ten ocenił w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Nie ma podstaw do tego by zakwestionować przeprowadzoną przez Sąd I instancji ocenę dowodów, bowiem nie można zarzucić temu Sądowi tego, iż ocena ta jest dowolna i przekracza granicę swobodnej oceny dowodów.

W ocenie Sądu Okręgowego istota sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do rozstrzygnięcia czy w niniejszej sprawie doszło do przedawnienia roszczenia powoda.

Odnosnie pierwszego z podniesionych przez skarżącego zarzutów dotyczących powołania się przez Sąd Rejonowy na dokumenty, które należałoby uznać za sprekludowane, to wskazać należało, że zarzut ten nie można uznać za zasadny. W ocenie Sądu Okręgowego w przypadku podniesienia przez stronę pozwaną w trakcie procesu zarzutu przedawnienia, nie można żądać od powoda pod sankcją prekluzji dowodowej, aby formułując pozew zawarł w nim twierdzenia i popierał je dowodami, które mają wskazywać na to, że roszczenie jego nie uległo przedawnieniu. Powód bowiem nie jest w stanie przewidzieć wszystkich zarzutów jakie może w stosunku do niego podnieść pozwany, w szczególności, iż przed rozpoczęciem procesu, pozwany zachował całkowitą bierność i nie odpowiedział na wezwanie do zapłaty skierowane przez powoda.

Podniesienie zarzutu przedawnienia nie zalicza się do twierdzeń faktycznych, lecz do twierdzeń o prawnym znaczeniu faktów, a to ze względu na zawarte w nim oświadczenie, znajdujące podstawę w art. 117 § 2 k.c., które zmienia istniejący stan rzeczy w ten sposób, że dotychczasowy stosunek materialny pomiędzy stronami przekształca się w zobowiązanie naturalne. Zgłoszenie tego zarzutu jest możliwe na każdym etapie postępowania, przed jego prawomocnym zakończeniem. (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 marca 2015r., I ACa 1335/14, LEX nr 1665838).

Stosowanie przez sąd prawa materialnego wymaga odpowiedniego ustalenia stanu faktycznego. Reguły tej nie zamyka zasada kontrydiktoryjności, gdyż sprawa przed wyrokowaniem powinna być dostatecznie wyjaśniona. Zasada kontrydiktoryjności może w wielu przypadkach prowadzić do ułomnego procesu i niewyjaśnienia sprawy w minimalnym (koniecznym) zakresie. Nie można stosować prawa materialnego (rozstrzygać sporu) bez wyjaśnienia warstwy faktycznej w zakresie pozwalającym na aplikację tego prawa. Tylko wtedy realizuje się konstytucyjne prawo strony do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Oznacza to, że dla rozpatrzenia sprawy sąd powinien przeprowadzić odpowiednie postępowanie dowodowe nawet z urzędu. W tym kontekście należy też rozumieć wymaganie (pojęcie) dostatecznego wyjaśnienia okoliczności spornych, które warunkuje rozstrzygnięcie (wyrokowanie) w sprawie (art. 217 § 3 k.p.c.). (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2015r., sygn. akt III UK166/14, LEX nr 1682216).

Odnosnie kolejnego zarzutu, to podkreślić należało, iż samo wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego nie przerywa biegu przedawnienia, w czym należy podzielić stanowisko skarżącego. Natomiast bieg przedawnienia przerywa zaopatrzenie go w klauzulę wykonalności. Sąd Najwyższy w uchwale z 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/2003, LexisNexis nr (...) stwierdził, że do oceny, czy wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przerywa bieg przedawnienia, bez znaczenia jest, czy wniosek zmierza do nadania klauzuli wykonalności deklaratywnej czy konstytutywnej lub jakiego tytułu egzekucyjnego dotyczy: sądowego czy pozasądowego, nie wyłączając bankowego tytułu egzekucyjnego. Złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności nie tylko przerywa bieg przedawnienia, ale powoduje, że przedawnienie nie biegnie do chwili zakończenia postępowania klauzulowego, czyli przez okres, w którym uprawniony nie ma możliwości podejmowania innych środków w celu realizacji roszczenia. Stanowisko to zostało potwierdzone zarówno przez judykaturę jak i orzecznictwo. Jak wynikało z powyższych akt klauzula wykonalności została nadana w roku 2010, zatem przed upływem terminu przedawnienia roszczenia wynikającego z umowy kredytowej. Kolejną czynnością przerywającą bieg przedawnienia było złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji,

który stanowi czynność, która czyni zadość wszystkim wymaganiom przewidzianym w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., jest to bowiem czynność przedsięwzięta przed organem powołanym do egzekwowania roszczenia stwierdzonego bankowym tytułem wykonawczym (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2003r. , sygn. akt II CKN 363/01, LEX nr 82280). Termin przedawnienia nie biegł aż do dnia 22 sierpnia 2013r. tj. dnia wydania postanowienia przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Częstochowie Z. R. w sprawie o sygn. akt. Km 713/10 o umorzeniu postępowania egzekucyjnego i od tego dnia rozpoczął swój bieg na nowo. Nie ma zatem racji skarżący podnosząc, że powyższe czynności tj. uzyskanie klauzuli wykonalności i złożenie wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie doprowadziły do przerwania biegu przedawnienia. Odnośnie zaś powołanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015r., to podkreślić należało, iż zgodnie z treścią pkt II tegoż wyroku, przepisy wymienione w części I (tj. przepisy na podstawie których wystawiane są bankowe tytuły egzekucyjne) tracą moc obowiązującą z dniem 1 sierpnia 2016r. Jeżeli został określony w wyroku termin, od którego przepisy uznane za niekonstytucyjne tracą moc, to nie ma podstawy do stosowania powyższego wyroku w odniesieniu do niniejszej sprawy. Można jedynie uznać, iż bankowe tytuły egzekucyjne wystawione po dacie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, byłyby wydane w oparciu o przepis uznany w dacie 14 kwietnia 2015r. za niekonstytucyjny. Zaś podzielenie stanowiska zaprezentowanego przez skarżącego w apelacji naruszałoby zasadę „ lex retro non agit”.

Co do uznania przez Sąd Rejonowy, iż w sprawie doszło do uznania roszczenia , to wskazać należało, że ustawa nie precyzuje pojęcia „uznanie roszczenia” można więc przyjąć, że chodzi tu o każde zachowanie dłużnika, mające na celu wykonanie lub chociażby wskazujące na chęć wykonania zobowiązania na rzecz wierzyciela. W wyroku z dnia 7 marca 2003r., sygn. akt I CKN 11/01, LEX 83834 Sąd Najwyższy, stwierdził, iż uznanie roszczenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 2 k.c. występuje w każdym wypadku wyraźnego oświadczenia woli lub też innego jednoznacznego zachowania się dłużnika wobec wierzyciela, z którego wynika, że dłużnik uważa roszczenie za istniejące. O uznaniu roszczenia można mówić wówczas, gdy określone zachowania dłużnika dotyczą w sposób jednoznaczny skonkretyzowanego, skierowanego przeciwko niemu roszczenia. Innymi słowy, uznanie roszczenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 2 k.c. występuje w każdym wypadku wyraźnego oświadczenia woli lub też innego jednoznacznego zachowania się dłużnika wobec wierzyciela, z którego wynika, że dłużnik uważa roszczenie za istniejące (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 marca 1991 r., sygn. akt I ACr 60/91, opubl. OSP 1991/11/282). Dla skuteczności uznania nie jest wymagana żadna szczególna forma.

Nie ma jednak racji Sąd Rejonowy wskazując, że bezczynność pozwanego można uznać za zachowanie świadczące o uznaniu roszczenia i w tym zakresie argumentacji skarżącego nie sposób odmówić słuszności. Podkreślenia jednak wymaga, iż na terminie rozprawy w dniu 20 marca 2015r. pozwany wskazał, iż „ swojej wierzytelności nie spłacał z uwagi na trudności finansowe”. Zatem pozwany miał świadomość istnienia zadłużenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji i na mocy art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach orzeczono na mocy art. 102 k.p.c. albowiem strona przegrywająca znajduje się w wyjątkowo trudnej sytuacji majątkowej.